

Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Zienswijze op afbouw financiële solidariteit Serviceorganisatie Jeugd
Zaaknummer	:	1043130
Portefeuillehouder	:	Wethouder Lanser
Publicatieniveau	:	Openbaar
Behandelend ambtenaren	:	Marjolein Moria en Elles van Kampen

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. kennis te nemen van de notitie Herijking solidariteitsafspraken jeugdzorg regio Zuid-Holland Zuid, 11 november 2019 en van het voornemen van het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd om de bestaande financiële solidariteit ten aanzien van de regionale zorgmarkt van de jeugdzorg volledig af te bouwen;
2. een zienswijze in te dienen ten aanzien van het voorstel afbouwen financiële solidariteit Serviceorganisatie Jeugd met als strekking:
 - dat de raad van de gemeente Molenlanden niet kan instemmen met het voorstel voor afbouw van financiële solidariteit;
 - dat aangezien de gemeenteraden besloten hebben tot instelling van financiële solidariteit het ook aan de gemeenteraden is, in plaats van het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd, om te besluiten over de toekomstige invulling van de financiële solidariteit;
 - inhoudelijke en financiële solidariteit onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en loslaten van solidariteit gevolgen heeft voor de regionale samenwerking;
 - de maatregelen uit het plan van aanpak Grip op Jeugdhulp nog niet zijn ingevoerd en de effecten ervan nog niet zichtbaar zijn;
 - de huidige contracten voor de regionale zorgmarkt nog tot 2022 gelden en daarmee onze lokale beïnvloedingsmogelijkheden beperkt zijn;
 - het raadzaam is de landelijke discussie over de verdeelsleutel én de kosten voor de jeugdhulp af te wachten;
 - de argumentatie voor inhoudelijke én financiële solidariteit niet is veranderd en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor complexiteit en financiële risico's nog geldt;
 - het raadzaam is de maatregelen die minister De Jonge in de Kamerbrief van 7 november 2019 heeft aangekondigd af te wachten;
 - afhankelijk van het besluit van het algemeen bestuur over de financiële solidariteit een voorstel over de verschillende opties van een verzekeringsmodel en/of het creëren van voldoende reserves c.q. weerstandvermogen ter zienswijze wordt verwacht en op dit moment hierop geen voorkeur uit te spreken;

- dat Molenlanden in concept en ter bespreking met de gemeenteraad een lokale notitie Jeugdhulp (be)grijpen heeft opgesteld en dat die ter kennisname en inspiratie aan het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd wordt aangeboden.

Inleiding

Aanleiding

In de regio Zuid-Holland Zuid is bij de start van de Jeugdwet, 1 januari 2015, besloten om gezamenlijk de jeugdhulp te organiseren en hierbij solidair te zijn op inhoud en financiën. Het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd heeft op 14 november 2019 bij meerderheid van stemmen een voorgenomen besluit genomen om de financiële solidariteit voor de regionale zorgmarkt met ingang van 2020 af te bouwen en de kosten per gemeente te verrekenen op basis van het profijtbeginsel. Er is behoefte aan meer ruimte voor lokale keuzes voor de jeugdhulp en daar hoort eigen financiële verantwoordelijkheid bij. Tegelijkertijd is als voorwaarde aangegeven dat gemeenten de vrijheid moeten krijgen om een deel van de jeugdhulpmiddelen zelf in te zetten, dit als alternatief voor de inzet van jeugdhulp via de aanbieders uit de regionale zorgmarkt.

De raden kunnen over het voorgenomen besluit vóór 3 februari 2020 een zienswijze kenbaar maken. Tegelijkertijd kunnen de raden zich uitspreken over de wenselijkheid van een verzekeringsmodel of het creëren van voldoende reserves c.q. weerstandsvermogen.

Belang

De afbouw van regionale solidariteit voor de jeugdhulp heeft negatieve financiële gevolgen voor onze gemeente. De jeugdhulp staat onder druk vanwege de forse omvang van hulpvragen en de stijgende kosten.

Centrale vraag:

Geeft het voorstel afbouw financiële solidariteit aanleiding om een inhoudelijke reactie via een zienswijze in te dienen?

Bestaand beleid, kaders en eerdere besluiten

In de regio Zuid-Holland Zuid is bij de start van de Jeugdwet, 1 januari 2015, besloten om gezamenlijk de jeugdhulp te organiseren en hierbij solidair te zijn op inhoud en financiën. Er was bij aanvang weinig zicht op aard en omvang van de jeugdzorg. Daarnaast was de verdeelsleutel en de hoogte van het rijksbudget onduidelijk. Dit was de voornaamste reden om gezamenlijk op te trekken en risico's te delen. Het hieruit voortvloeiende solidariteitsbesluit Jeugdzorg regio ZHZ liep tot eind 2019. De afgelopen 5 jaar is gewerkt met volledige financiële solidariteit.

- De raden hebben in 2013, toen de kaders voor het Beleidsrijke Transitie Arrangement (BRTA) werden aangereikt, unaniem aangegeven solidair te willen



zijn op inkoop en op financiën. De financiële solidariteit is verwerkt in een Bijdrageverordening.

- Raadsinformatiebrief AB DG&J met betrekking tot Besluitvorming Omdenknotitie Jeugdhulp, d.d. 23 juli 2019
- Tijdens de collegeavond over het sociaal domein van 14 november jl. is over de financiële solidariteit gesproken.

Betrokkenheid derden en maatschappelijk draagvlak

Naar verwachting wordt er bij meerderheid van stemmen door het AB DG&J voor afbouw van financiële solidariteit gekozen.

Argumentatie

Voorstel solidariteit Serviceorganisatie Jeugd

Er zijn verschillende scenario's voor solidariteit, van volledig profijt tot volledig solidair. In de memo 'Herijking solidariteitsafspraken ZHZ' zijn verschillende varianten inclusief rekenvoorbeelden uitgewerkt. Na lang beraad heeft het algemeen bestuur bij meerderheid van stemmen gekozen voor het volledig afbouwen van financiële solidariteit. In eerste instantie is een voorstel uitgewerkt met een afbouwperiode van twee jaar. Vanwege de druk van enkele bestuurders, waaronder die van Molenlanden, ligt er nu een voorstel met een afbouwperiode van drie jaar. In beide scenario's geldt het principe van kostenverrekening van de jeugdhulp volgens het profijtbeginsel, dat wil zeggen verrekening per gemeente naar werkelijk verbruik. Dit met uitzondering van de apparaatskosten van de Serviceorganisatie Jeugd en de kosten van de Stichting Jeugdteams.

De afbouwperiode van drie jaar ziet er als volgt uit: in 2020 nog 80% solidair, in 2021 nog 50% solidair en in 2022 nog 20% solidair.

In het voorstel over de solidariteit wordt tegelijkertijd gevraagd naar de wenselijkheid van een verzekering of het creëren van voldoende reserves of weerstandsvermogen.

Verzekeringsmodel of weerstandsvermogen

Het dagelijks bestuur vraagt aan de gemeenten om de wens uit te spreken voor een verzekeringsmodel of voor het creëren van voldoende weerstandsvermogen c.q. reserves. In de memo Herijking solidariteit worden twee opties voor een verzekeringsmodel geschetst. De eerste optie is het ingroeimodel 'risicoverdeling' waarbij alleen de substantieel hogere kosten nog voor een deel worden gedeeld met de regio. De tweede optie is het ingroeimodel 'beperken herverdelingseffecten per jeugdige' waarbij gerekend wordt met een gemiddeld bedrag per jeugdige waarbij het bedrag boven het gemiddelde gedeeld wordt met de regio. Voor beide modellen geldt een afbouwtermijn van drie jaar.



Met betrekking tot de opbouw van voldoende weerstandsvermogen c.q. reserves om financiële risico's op te vangen wordt als onderbouwing gerefereerd aan een bandbreedte van 10% tot 20% voor- en nadeel die zorgverzekeraars ook hanteren. Voorgesteld wordt om in de voorliggende zienswijze nog geen wens kenbaar te maken omdat het besluit over financiële solidariteit nog niet is genomen en afhankelijk van het besluit een nader voorstel wederom ter zienswijze wordt verwacht.

Zienswijze

Het afbouwen van solidariteit heeft voor ons forse financiële gevolgen. De reden hiervoor is dat kosten voor de inzet van onze jeugdhulpvoorzieningen hoger zijn dan wij op basis van de solidariteitsafspraken aan de SOJ betalen. Dit heeft te maken met de hoogte van de rijksbijdrage voor de jeugdhulp, de indicatoren die voor de berekening hiervan zijn gebruikt corresponderen niet met het daadwerkelijke zorggebruik. Het wordt niet veroorzaakt door een gemiddeld hoger gebruik van jeugdhulp. In Molenlanden ontvangt in verhouding een lager percentage (9%) van de kinderen een vorm van jeugdhulp dan in het merendeel van de gemeenten in de regio (11%). Ook de gemiddelde kosten per jeugdige voor jeugdhulp zijn lager dan het regionaal gemiddelde. Peildatum 2018.

Met betrekking tot de indicatoren voor de rijksbijdrage en de omvang van de kosten voor de jeugdhulp verwijzen we ook naar het onderzoek dat momenteel loopt in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken om te komen tot een nieuw verdeelmodel voor het sociaal domein.

Zoals gezegd is er voor Molenlanden nu geen reden om de financiële solidariteit af te bouwen. De argumentatie hiervoor is als volgt:

1. Het bestuur van de Dienst geeft aan dat er vertrouwen is voor inhoudelijke solidariteit, dat er wil is om samen te blijven werken. Naar onze overtuiging zou dit vertrouwen dan ook moeten gelden voor financiële solidariteit. De auditcommissie van de GR DG&J geeft in haar advies ook aan dat besluitvorming over financiële solidariteit onlosmakelijk verbonden is met inhoudelijke solidariteit.
2. De maatregelen uit het plan van aanpak Grip op Jeugdhulp ZHZ (Omdenknotitie) zijn nog niet voldoende uitgewerkt, laat staan ingevoerd. De effecten ervan kunnen gevolgen hebben voor de inzichten over financiële solidariteit.
3. Voor een groot deel van de jeugdhulp maken wij gebruik van voorzieningen uit de regionale zorgmarkt, onze lokale beïnvloedingsmogelijkheden zijn hiervoor beperkt. De huidige contractperiode loopt nog twee jaar door hetgeen betekent dat we de effecten van nieuwe inkoopafspraken pas in 2022 kunnen verwachten. De auditcommissie geeft hierbij aan dat dit volstrekt helder moet zijn voordat een besluit over de afbouw van de financiële solidariteit kan worden genomen.



4. In de aanleiding voor het opheffen van de financiële solidariteit missen wij een belangrijke component en dat is de verdeelsleutel waarop de Rijksbijdrage voor het organiseren van de Jeugdhulp is gebaseerd. Deze rijksbijdrage was en is gebaseerd op maatstaven die niet corresponderen met de daadwerkelijke situatie. Het is raadzaam de landelijke discussie over de verdeelsleutel én de kosten van de jeugdhulp af te wachten om daarna een weloverwogen besluit over loslaten van financiële solidariteit te kunnen nemen.
5. De argumentatie waarom we bij de decentralisatie voor solidariteit kozen staat nog steeds, gezamenlijke verantwoordelijkheid willen dragen voor complexiteit en financiële risico's van de jeugdhulp.
6. Minister De Jonge heeft in de Kamerbrief van 7 november 2019 verschillende maatregelen aangekondigd waaronder versterking van de regionale samenwerking. Het is raadzaam de uitwerking van de maatregelen af te wachten.

Los van de zienswijze wordt gevraagd om de wens voor een verzekeringsmodel of het creëren van voldoende reserves c.q. weerstandsvermogen kenbaar te maken.

Ons advies is om hierover aan te geven dat afhankelijk van het besluit over financiële solidariteit door het AB DG&J een nader voorstel, inclusief financiële doorrekening, wederom ter zienswijze moet worden voorgelegd.

Financiële consequenties

Afbouw financiële solidariteit

De Serviceorganisatie verwerkt de effecten van de ingroei naar het profijtbeginsel in de geactualiseerde bijdragestaat per gemeente van de 1^e bestuursrapportage 2020, nadat het algemeen bestuur zo nodig de geactualiseerde Bijdrageverordening heeft vastgesteld.

In de bijlage worden indicaties gegeven wat de effecten kunnen zijn. De exacte impact van het loslaten van de solidariteit op de begroting 2020 en verder is op dit moment, door de beperkte voorspelbaarheid van en jaarlijkse gemeentelijke fluctuaties in de zorgkosten moeilijk te prognosticeren.

In bijlage 4 van de Memo Herijking solidariteitsafspraken ZHZ wordt een indicatie gegeven gebaseerd op de prognose van de kosten bij de 2^e bestuursrapportage 2019. Een vergelijking tussen verrekenen volgens het solidariteitsprincipe en het profijtbeginsel zou in dat geval voor Molenlanden een nadeel opleveren van € 1.105.500, in te groeien in drie jaar. Hierbij is nog geen rekening gehouden met de financiële effecten uit de Omdenknotitie Jeugd (de opgelegde jaarlijkse taakstelling van 5 miljoen over een periode van drie jaar) en de meest recente herverdeling op basis van de septembercirculaire 2019. Deze factoren zouden een (enigszins) gunstig effect op het genoemde nadeel moeten hebben.

Vervolgproces en communicatie



Het Dagelijks Bestuur heeft gevraagd de zienswijze vóór 3 februari 2020 kenbaar te maken, zodat het Algemeen Bestuur op 5 maart 2020 een weloverwogen besluit kan nemen. Het besluit zal vervolgens met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020 gelden. Als de zienswijzen aanleiding geven tot een wijziging voor de financiële solidariteit zal Bijdrageverordening worden aangepast. Dit is een bevoegdheid van het Algemeen Bestuur.

Bijlagen:

- Bijlage 1: Brief Zienswijze financiële solidariteit en afbouwregeling Dagelijks bestuur DG&J, 18 november 2019
- Bijlage 2: Memo Herijking solidariteitsafspraken ZHZ, 11 november 2019
- Bijlage 3: Overdenkingen van Werkgroep Jeugd, 8 december 2019
- Bijlage 4: Zienswijze afbouw financiële solidariteit gemeente Molenlanden, 28 januari 2020



Raadsbesluit

Onderwerp : Zienswijze financiële solidariteit
Serviceorganisatie Jeugd
Zaaknummer : Wethouder Lanser
Portefeuillehouder : 1043130

De raad van de gemeente Molenlanden, gelezen hebbend bovenstaand voorstel, besluit:

1. kennis te nemen van de notitie Herijking solidariteitsafspraken jeugdzorg regio Zuid-Holland Zuid, 11 november 2019 en van het voornemen van het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd om de bestaande financiële solidariteit ten aanzien van de regionale zorgmarkt van de jeugdzorg volledig af te bouwen;
2. een zienswijze in te dienen ten aanzien van het voorstel afbouwen financiële solidariteit Serviceorganisatie Jeugd met als strekking:
 - dat de raad van de gemeente Molenlanden niet kan instemmen met het voorstel voor afbouw van financiële solidariteit;
 - dat aangezien de gemeenteraden besloten hebben tot instelling van financiële solidariteit het ook aan de gemeenteraden is, in plaats van het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd, om te besluiten over de toekomstige invulling van de financiële solidariteit;
 - inhoudelijke en financiële solidariteit onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en loslaten van solidariteit gevolgen heeft voor de regionale samenwerking;
 - de maatregelen uit het plan van aanpak Grip op Jeugdhulp nog niet zijn ingevoerd en de effecten ervan nog niet zichtbaar zijn;
 - de huidige contracten voor de regionale zorgmarkt nog tot 2022 gelden en daarmee onze lokale beïnvloedingsmogelijkheden beperkt zijn;
 - het raadzaam is de landelijke discussie over de verdeelsleutel én de kosten voor de jeugdhulp af te wachten;
 - de argumentatie voor inhoudelijke én financiële solidariteit niet is veranderd en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor complexiteit en financiële risico's nog geldt;
 - het raadzaam is de maatregelen die minister De Jonge in de Kamerbrief van 7 november 2019 heeft aangekondigd af te wachten;
 - afhankelijk van het besluit van het algemeen bestuur over de financiële solidariteit een voorstel over de verschillende opties van een verzekeringsmodel en/of het creëren van voldoende reserves c.q. weerstandvermogen ter zienswijze wordt verwacht en op dit moment hierop geen voorkeur uit te spreken;
 - dat Molenlanden in concept en ter bespreking met de gemeenteraad een lokale notitie Jeugdhulp (be)grijpen heeft opgesteld en dat die ter kennisname



en inspiratie aan het Algemeen Bestuur van de Dienst Gezondheid en Jeugd wordt aangeboden.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeente Molenlanden, gehouden op 28 januari 2020.

de griffier,

de voorzitter,

drs. M.A.J. Teunissen

drs. T.C. Segers MBA

